Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stepnicy

SPRAWOZDANIE

z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021

za rok 2021

Stepnica, 2022 r.

Spis treści

I. Wprowadzenie ……... 1
II. Asystent rodziny ……... 2
III. Piecza zastępcza …….. 4
IV. Placówka wsparcia dziennego ……. 5
V. Dodatkowe działania podejmowane przez Gminę Stepnica na rzecz wspierania rodziny ... 6
VI. Podsumowanie oraz analiza potrzeb związanych z realizacją zadań wykonywanych z zakresu wspierania rodziny ……. 7

I. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w terminie do 31 marca każdego r. Burmistrz składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na samorządy terytorialne obowiązek wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami służby zdrowia, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Zgodnie z art. 176 cytowanej ustawy działania realizowane przez samorząd gminny to:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

1) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
2) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
3) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,

4. finansowanie:

1) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,
2) podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,
3) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające,

5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadaptacyjnym,
6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,

7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Uchwałą Rady Gminy Stepnica nr XI/120/12 z dnia 16 lutego 2012 r. do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyznaczono Ośrodek Pomocy Społecznej w Stepnicy.

W Gminie Stepnica w roku 2021 kontynuowano realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 przyjętego uchwałą Rady Miejskiej w Stepnicy Nr III/36/19 z dnia 19 marca 2019 r. Głównym celem programu jest wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Program określa działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, jak i działania profilaktyczne oraz upowszechniające działania prorodzinne. Realizacja programu na terenie Gminy Stepnica prowadzi do podejmowania programów profilaktycznych i edukacyjnych prowadzących do redukcji zjawisk patologicznych i patologii społecznych wśród rodzin i rozbudowy systemu opieki nad dzieckiem oraz pracy z rodziną. Do katalogu zadań gminy powiązanych z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy dołączyć działania zawarte w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem".

II. Asystent Rodziny

Główny cel programu jak również podstawowy obowiązek gminy zawarty w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tj. wsparcie rodziny, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej realizowany jest przez asystenta rodziny, który zatrudniony jest Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Stepnicy i na co dzień pracuje z rodziną problemową.

Do głównych jego zadań należy:

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
2. opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
3. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,

6. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
7. wspieranie aktywności społecznej rodzin,
8. motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
9. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
10. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorów rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
11. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
12. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
13. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
14. realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
15. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
16. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi właściwemu do realizacji zadania z zakresu administracji w zakresie wspierana rodziny,
17. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
18. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
19. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
20. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędne.

Głównym celem asystentury rodziny jest odzyskanie przez osoby przyjmujące wsparcie asystenta rodziny kontroli nad własnym życiem, które pozwala im stać się samodzielnym oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Praca asystenta rodziny jest procesem długofalowym, a prowadzone działania, aby odniosły zamierzony skutek muszą być cały czas utrwalane, dlatego w celu osiągnięcia zamierzonych efektów wskazane jest podejmowanie dalszych działań profilaktycznych i wspomagających. Asystent rodziny pomaga rodzinie przy wdrażaniu prawidłowych postaw życiowych wszystkich jej członków. Współpraca z asystentem odbywa się za zgodą rodziny i przy aktywnym jej udziale. Asystent wspólnie z rodziną określa sposób wyjścia z trudnej

sytuacji życiowej. Ustala mocne strony rodziny oraz rodzaj i kolejność podejmowanych działań. Ostatecznie na zmianę i sukces pracuje sama rodzina. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

W 2021 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stepnicy zatrudniał jednego asystenta rodziny na podstawie umowy o pracę. Ze względu na specyfikę pracy asystenta pracował w zadaniowym systemie czasu pracy. Ma więc możliwość odwiedzania rodzin w godzinach popołudniowych oraz w weekendy co daje możliwość dokonania analizy relacji panujących w rodzinie, dogłębne zdiagnozowanie problemów z jakimi się zmaga. System zadaniowy umożliwia również podejmowanie działań interwencyjnych oraz pomocowych dostosowanych indywidualnie do potrzeb rodziny.

W roku 2021 wsparciem asystenta rodziny objęto 14 rodzin. Łączny koszt zatrudnienia asystenta rodziny w 2020 r. wyniósł **44 903,00 zł**.

III. Piecza zastępcza

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa, że piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Piecza zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej tj. w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz instytucjonalnej tj. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapetucznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej zobowiązana jest ponosić wydatki w wysokości:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
3. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

W 2021 r. z terenu Gminy Stepnica przebywało w pieczy zastępczej przebywało 24 dzieci z czego:

1. 21 dzieci umieszczona była w rodzinach zastępczych,
2. 2 dzieci przebywała w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W związku z powyższym Gmina Stepnica poniosła koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej odpowiednio:

1. dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych w kwocie **113 383,09 zł,**

2. dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych **81 347,10 zł.**

IV. Placówka wsparcia dziennego

Kolejnym zadaniem gminy wynikającym z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest prowadzenie placówki wsparcia dziennego. Placówkę wsparcia dziennego prowadzi gmina, podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 190 lub podmiot, który uzyskał zezwolenie burmistrza. Placówka wsparcia dziennego obejmuje kompleksowym wsparciem dzieci i ich rodziny borykające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Zgodnie z umową prowadzenie powierzono Towarzystwu Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny w Szczecinie. Placówka pełni swoją funkcję w miejscowości Łąka. Zgodnie ze statutem w placówce wsparcia dziennego w Łące może przebywać w tym samym czasie 30 dzieci. W realizacji celów działania placówka współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka a także z placówkami oświatowymi, podmiotami leczniczymi i Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Stepnicy.

Wsparcie rodziny w tym zapobieganie umieszczeniu dziecka w rodzinnej i instytucjonalnej formie pieczy zastępczej odbywa się poprzez:

1. organizowanie i prowadzenie pomocy w nauce,
2. opiekę i wychowanie,
3. pomoc dziecku w radzeniu sobie z życiowymi problemami, kryzysami (rodzinnymi, rówieśniczymi, szkolnymi),
4. organizowanie czasu wolnego, rozwój zainteresowań i uzdolnień wychowanków, organizację zabaw i zajęć sportowych,
5. współpracę z rodzicami, opiekunami, instytucjami.

Dobór zajęć w placówce dostosowany jest do zdiagnozowanych potrzeb dziecka. Placówka funkcjonuje zgodnie z potrzebami środowiska, w godzinach dostosowanych do potrzeb uczestników oraz rodziców/opiekunów. Pobyt dziecka jest dobrowolny, chyba że do placówki skieruje sąd.

V. Podsumowanie oraz analiza potrzeb związanych z realizacją zadań wykonywanych z zakresu wspierania rodziny

Obowiązująca ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakładając na gminę zadania nałożyła jednocześnie obowiązek finansowania realizacji tych zadań w znacznym zakresie. W ustawie przewidziano wprawdzie mechanizmy wsparcia finansowego jednostek samorządu terytorialnego środkami budżetu państwa w realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jednakże środki te

są ograniczone. Z konstrukcji przepisów ustawy jednoznacznie wynika, że przyznanie dotacji celowej nie jest obligatoryjne, w związku z czym nie stanowi ona zabezpieczenia dofinansowania przez państwo zadań realizowanych przez samorządy. W związku z powyższym większość realizowanych działań gmina musi finansować we własnym zakresie zabezpieczając na ten cel środki w budżecie.

Rok 2022 i kolejny będą kontynuacją prowadzonych działań w zakresie tworzenia systemu opieki oraz pomocy rodzinie znajdującej się w trudnej sytuacji, która nie wykonuje swoich funkcji rodzicielskich w sposób prawidłowy oraz zapewnienia rodzinie z problemami potrzebnego wsparcia. Zważywszy na powyższe należy zwrócić uwagę na potrzeby gminy wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tj.:

1. kontynuacja zatrudnienia asystenta rodziny. W przypadku ogłoszenia przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2022", gmina złoży zapotrzebowanie na dofinansowanie do kosztów zatrudnienia asystenta.
2. podnoszenie kwalifikacji asystenta rodziny.
3. podnoszenie kwalifikacji pracowników zajmujących się pracą z rodziną poprzez udział w szkoleniach i innych formach kształcenia.
4. zapewnienie środków na współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
5. utrzymanie placówki wsparcia dziennego.
6. rozwój poradnictwa psychologicznego i prawnego oraz utworzenie grupy wsparcia dla rodzin.
7. realizacja ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem" w związku z urodzeniem dziecka z ciężką chorobą i niepełnosprawnością.

Podejmowane działania odzwierciedlają potrzeby rodzin z terenu Gminy Stepnica. Konieczne jest również współdziałanie wielu służb i organizacji działających przede wszystkim na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stepnicy cały czas poszukuje nowych form pracy z rodziną, po to aby rodzina potrzebująca wsparcia otrzymała konkretną pomoc oraz aby jakość życia rodziny miała lepszy wymiar. Osiągnięcie przez rodzinę stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci jest celem, którego osiągnięcie wspólnymi siłami daje największą satysfakcję. Mając na uwadze skuteczność w udzielaniu pomocy rodzinom, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, konieczne jest utrzymanie dotychczasowego kierunku działań,

a przede wszystkim wysokiej aktywności pozostałych instytucji i organizacji mających w swoich zadaniach pracę z rodziną.

Sporządził:
Jarosław Gruszczyński
Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stepnicy